

UNIÓS ADATVÉDELMI RENDELET – 2018. MÁJUS 25.

GDPR

A jelen cikkben tájékoztatni szeretnénk Tagtársainkat a sajtóban hetek óta egyre fokozódóan emlegetett **GDPR (azaz General Data Protection Regulation** – az Európai Parlament és Tanács 2016/679. számú rendelete) szabályokkal kapcsolatban, a teljesség igénye nélkül kiemelve egy-két olyan fontos újdonságot, amely a pszichológusi munkát jelentősen érinti, befolyásolja 2018. május 25-t követően.

Jelenleg elsősorban

- az információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv) és
- az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (Eüak)

szabályozza, hogy hogyan kell kezelni az egészségügyi tevékenység keretében megszerzett személyes adatokat.

A jelenlegi szabályok is elég szigorúak, azok teljesítése tekintetében is sok hiányosságot lehet tapasztalni az egészségügyi és a nem egészségügyi pszichológiai szolgáltatások területén egyaránt. **2018. május 25-től a GDPR szabályai lesznek elsősorban alkalmazandók**, melyeket kiegészítenek majd a nemzeti jogszabályok. Emiatt a fenti listában szereplő törvényeket szükségképpen módosítani kell majd, illetve újabb jogalkotás is várható, hogy segítse a GDPR hazai alkalmazását.

A GDPR szabályainak a megismerése elengedhetetlenül szükséges az egészségügyi adatokat, vagy a nem egészségügyi területen tevékenykedő, de ugyanúgy személyes adatokat kezelő pszichológus kollégák által. Ehhez **javasoljuk, hogy forduljanak szakemberhez** a kedves Tagtársak, mert a szakmai sajtó olvasása bizonyosan nem biztosít elég információt, személyre szabott szakmai tanácsot a felkészüléshez.

A felkészülés annál is inkább fontos, mert a GDPR hatálybalépésével bekövetkező egyik legnagyobb változás az **a legmagasabb kiszabható bírságösszegek extrém emelkedése** (az Infotv-ben rögzített 20.000.000 forint helyett 20.000.000 euro, nem forint!). A bírságolás gyakorlatát ugyan a NAIH fogja majd kialakítani, de a GDPR bevezetését segítő uniós 29-es Munkacsoport ajánlása szerint a bírságolásnak harmonizált gyakorlatát kell kialakítani az egyes tagállamokban, hogy ne alakulhasson ki a "bírságturizmus".

Ezen kívül csak példálózó jelleggel, a felkészüléshez való kedvesinálóként fel szeretnénk hívni a figyelmet a többségében a jelenlegi szabályozás alapján is érvényes, azonban a GDPR által hangsúlyosabbá váló, **az adatkezelés során betartandó egy-két fontos rendelkezésre.**

- **Minden személyes adat**, amely akár némi erőfeszítés árán, de összekapcsolható valamely természetes személlyel: így pl. személyes adat lehet egy IP cím is, ha a hírközlési szolgáltatótól megszerezhető információ alapján összekapcsolható az előfizetővel. **A kutatások során névvel ellátott beleegyező nyilatkozat kódszáma alapján előbb-utóbb összeköthető a kérdőívekkel.** **A betegek minden adata kiemelten személyes adat!**
- Szintén személyes adatkezelés történik, ha a kódokkal álnevesített személyek esetében nincs megfelelően biztosítva, hogy a személyt és a kódot ne lehessen összekapcsolni.
- Személyes adatot csak a GDPR rendeletben szereplő **jogalapok** alapján lehet kezelni, azaz minden egyes adatkezelésnél meg kell előzetesen állapítani, hogy a GDPR-ban rögzített valamely jogalapra tekintettel az jogszerű-e. **Pl. a pszichológus csak akkor érhet el kiemelten**

személyes adatot (bármit, ami egészségügyi adatnak minősül), ha ehhez képzettsége, működési engedélye vagy egyéb engedélyezett kutatási nyomós oka van.

- Az **érintettnek széleskörű jogai** vannak, amelyeket késedelem nélkül teljesítenie kell az adatkezelőnek, ha az érintett igényli. Ilyen érintetti jog például, hogy
 - minden esetben a GDPR szerinti tájékoztatást megkapja, mielőtt a személyes adatait kezeli az adatkezelő,
 - visszavonhassa a hozzájárulást az adatkezeléshez, ez esetben pedig meg kell azt szüntetni, ha az érintett hozzájárulása volt a jogalapja az adatkezelésnek,
 - bármikor tájékoztatást kapjon, hogy mely adatát és hogyan kezeli az adatkezelő, ez adott esetben azt is jelentheti, hogy betekintést kérhet a kezeléséről készült dokumentációba,
 - kérheti az adatkezelés korlátozását.
- Különböző **nyilvántartásokat** kell vezetnie az adatkezelőnek, például
 - a kezelt adatokról,
 - a harmadik személy részére való adattovábbításokról,
 - az érintettek által benyújtott kérelmekről (tájékoztatás, hozzáférés, korlátozás, stb.)
 - az esetleges adatvédelmi incidensekről (amikor sérülnek az érintettnek a személyes adatokhoz fűződő jogai valamilyen váratlan esemény miatt, pl. adatvesztés történik)
 - azok megoldásáról, a Hatóságnak tett bejelentésekről.
- Célszerű **belső szabályzatot készíteni** a szolgáltató működése keretében végzett adatkezelés szabályairól. Ez zömében hiányzik ma a pszichológiai tanácsadásokon, kutató intézetekben, egyetemeken és a rendelőkben. Május 25-ig ezt el kell készíteni.
- Az **adatkezelés biztonságát** folyamatosan tesztelni, ellenőrizni kell, erre vonatkozó belső eljárást kell kialakítania minden adatkezelőnek. (Ebben **az adatvédelmi tisztviselő ad informatikai, jogi tanácsot**)
- Szigorú adatbiztonsági feltételeknek kell megfelelnie minden adatkezelőnek:
 - biztosítani kell, hogy az általa kezelt adatokhoz illetéktelenek ne férjenek hozzá,
 - az adatok ne módosuljanak,
 - ne semmisüljenek meg, és
 - ne kerüljenek nyilvánosságra.
 - Megadott ideig őrizve legyenekEzeket biztosítani kell egyfelől az adatok tárolása során (pl. a saját számítógépe, szervere, iratszerkénye ne legyen feltörhető), másfelől az adatok továbbítása esetén is (biztonságos csatornán továbbítsa, garantálja, hogy csak a címzett kezébe jut és nem máshoz, stb.).
- **Az egészségügyi adatokat kezelő szervezeteknek, személyeknek adatvédelmi tisztviselőt kell kijelölnie.** Akkor is, ha egyszemélyes magánpraxisban kezel egészségügyi adatokat (!!!). A tisztviselő ellenőrzi, hogy az adatkezelő a GDPR-nak megfelelően működik-e, e tekintetben tanácsot ad, kapcsolatot tart a felügyeleti hatósággal.

A GDPR lehetőséget nyújt a szakmai szervezetek részére, hogy **magatartási kódex** kialakításával segítsék a szakmátársak megfelelő adatkezelését. Amennyiben a felügyeleti hatóság jóváhagyja a magatartási kódexet, úgy annak betartásával az adatkezelők igazolni tudják, hogy a GDPR-nak megfelelően működnek. Az MPÉE szándéka szerint létre kíván hozni és az időközben remélhetőleg kijelölésre kerülő felügyeleti hatósághoz jóváhagyásra be kívánja nyújtani a pszichológiai tevékenység adatkezelésének magatartási kódexét a tisztelt Tagtársak adatkezelési tevékenységének a megkönnyítésére.